

ПЕРСПЕКТИВИ ПОГЛИБЛЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І ЄС

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуючої в ЄС держави, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України. Починаючи з цього періоду відносини між Україною та Європейським Союзом розвиваються у різноманітних сферах та напрямках. В питаннях, що стосуються курсу економічних, політичних та культурних перетворень для нашої держави не має альтернатив європейському вектору розвитку. Україна – європейська держава, тому вказані процеси є для неї цілком природними.

Відносини між Україною та Європейським Союзом вже пройшли декілька етапів розвитку. Умовно можна виділити три періоди. Перший період – починається з 1991 року, тобто з моменту прийняття акту проголошення незалежності та визнання України партнером у міжнародних відносинах з Європейським Союзом. Завершенням етапу слід назвати 1999 рік, ухвалення Спільної стратегії ЄС щодо України, де відзначався проєвропейський вибір нашої держави.

Другий період починається затвердженням Програми інтеграції України до ЄС у вересні 2000 року. Цей етап грає важливу роль у розвитку відносин між Україною та ЄС, адже він характеризується активними діями України щодо набуття членства. За цей період відбулися переговори щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, набули чинності угоди про спрощене оформлення віз, Україна приєдналася до СОТ, а також були створені умови для інтеграції ринку України у Спільний ринок ЄС.

Третій етап розпочався 22 лютого 2014 року з прийняттям рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо європейської інтеграції України». Також відбулася ратифікація Угоди про асоціацію між ЄС та Україною та було прийнято Розпорядження «Про схвалення рекомендації Ради асоціації між Україною та ЄС про

¹ Студентка 5 курсу факультету адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

імплементацию Порядку денного асоціації між Україною та ЄС» (№ 207). Цей етап триває досі.

Учені також зазначають, що існують певні перешкоди для України в євроінтеграції, а саме: 1) низький рівень поінформованості громадян про перспективи членства України в ЄС; 2) сумнівні стосовного того, що євроінтеграція матиме вигоду для України; 3) замкненість України між вимогами Європейського Союзу та Росії; 4) занепокоєність щодо конкурентоспроможності українських товарів на європейському ринку та еміграція робочої сили; 5) проблема корупції (такі вчені, як М. В. Буроменський, В. М. Гребенюк, С. Ф. Константінов, М. І. Мельник, І. С. Нуруллаєв, Є. Д. Скулиш та інші, розроблюють проблеми міжнародного співробітництва у процесі подолання корупції) [3].

Актуальність проблеми взаємовідносин України з гігантом процесів європейської інтеграції та кооперації Європейським Союзом є беззаперечна. Варто визнати, що євроінтеграція України поставили багато кризових питань еволюції загальнодержавного розвитку. Адже відома цінність того прогресу, який може настати для України як для визнаної, авторитетної, передової, правової європейської держави при встановленні «євростандартів» економічного процвітання, політичної стабільності, соціального благополуччя, демократії, захисту прав і свобод громадян. На тлі економічної кризи, корупції, організованої злочинності, політичної нестабільності і зубожіння основної маси українського населення, «євростанданти» виступають більше ніж привабливими взірцями для наших співвітчизників і стимулами подальшої інтеграції України до ЄС [3].

На сьогоднішній день Європейський Союз можна назвати найпотужнішим політичним та фінансово-економічним союзом світу, основною метою діяльності якого є, насамперед, забезпечення безпеки, недопущення порушення як міжнародного так і національного законодавства країнами членами в цілому та їх громадянами, що в умовах сьогодення є надзвичайно актуальним[6]. Саме тому зрозумілим є прагнення України до вступу до Європейського Союзу. Також слід зазначити, що внутрішньою метою Європейського Союзу є соціально-економічний розвиток покращення якого можна досягти через створення зони без внутрішніх кордонів, підтримку економічної і соціальної цілісності, заснування економічного і монетарного союзу та введення єдиної валюти.

Економіка України, як і держава в цілому, на сьогодні переживає надзвичайно складний період та потребує термінових ефективних перетворень. Це не єдина сфера в Україні, яка потребує перетворень. Деякі аналітики виділяють п'ять ключових реформ, на які громадськість чекає в першу чергу: 1. Антикорупційна реформа; 2. Реформа охорони здоров'я; пенсійна реформа та реформа системи соціального захисту; 3. Судова реформа. Реформа прокуратури; 4. Реформа органів правопорядку; 5. Люстрація [5].

Якщо Україна реалізуватиме реформи і рухатиметься до поліпшення бізнесового клімату – борючись з корупцією, зміцнюючи верховенство права, – це сприятиме збільшенню інвестицій в країну. У результаті відбудеться економічне зростання та збільшиться кількість робочих місць. Це важлива робота, яку має зробити уряд і парламент.

На жаль, за прогнозами економістів, наша країна до 2020 року не стане членом ЄС, оскільки на даний момент ЄС переживає кризу [5]. Також вступ України до цього інтеграційного об'єднання унеможливується тим, що до ЄС приєднається країна, яка потребуватиме дуже серйозних компенсацій від закриття цілих галузей промисловості. Оскільки в ЄС є строго квотована планова економіка, яка передбачає, що кожна держава, яка вступає в Європейський Союз, повинна включатись у спільний ринок і відповідно вона повинна запроваджувати квоти на виробництво тієї чи іншої продукції, тому для ЄС на даному етапі не вигідно приймати Україну до себе і це і є однією із проблем інтеграції України.

Цілком зрозуміло, що вступ України до ЄС є довготривалим, багатоетапним та віддаленим у часі процесом, проте висвітлення цієї теми вже сьогодні займає чільне місце серед праць науковців, журналістів та політиків. Водночас вона пронизана різноманітним підходом та оцінок до її висвітлення, політичними та ідеологічними розбіжностями. Наприклад, Федоришина О. О. наводить такий аргумент, що економісти з різних країн ЄС заявляють, що нещодавнє парафування угоди про асоціацію і створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС все одно не забезпечить швидкого прийняття України до європейського об'єднання [4].

Існує достатня кількість причин через які Україна не стане членом Європейського Союзу швидко та безболісно. Зважаючи на певні економічні проблеми, політичні та ідеологічні розбіжності залучення України до ЄС відкладається. Це не означає, що цього зовсім не буде – ні. На

даному етапі Україна має продовжувати реформувати різноманітні сфери діяльності та покращувати рівень життя.

Треба зазначити, що при вступі до ЄС Україна отримає ряд значних переваг, але щоб уникнути існуючих загроз треба поступово впроваджувати стратегічні напрями розвитку ЄС в українську економіку та розробити програму дій щодо безболісної інтеграції України, із урахуванням існуючих загроз та досвіду країн, які нещодавно вступили до ЄС.

Євроінтеграція – це не подія, а довготривалий складний процес. Це політика внутрішніх реформ у політичній, соціальній, економічній та правовій сферах. Це зміна законодавчої бази, впровадження стандартів та норм ЄС, зміна в системі вироблення та реалізації державної політики, характеру української економіки [4]. Європейська інтеграція повинна сприйматися в першу чергу не як зовнішня, а як внутрішня державна політика, спрямована на впровадження актуальних для суспільства реформ.

Інтеграція України до європейської сім'ї народів повинна супроводжуватись науково обґрунтованими заходами, які гарантували б відповідність вітчизняного законодавства праву, що формується в рамках ЄС. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу – чи не найважливіша частина механізму інтеграції нашої держави до ЄС. Слід зауважити, що науково-освітня діяльність, а також підготовка кваліфікованих фахівців у галузі права ЄС визначаються як складові державної політики адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Важливим є також те, що перспективи успіху процесу інтеграції до Європейського Союзу залежать не лише від виконання Україною вимог, які висуваються до країн-кандидатів (у політичній, соціально-економічній, правовій сфері), але і від політичного консенсусу, координації дій усіх гілок влади, що у свою чергу стане запорукою прийняття необхідних політичних рішень [6].

На сьогоднішній день для України вступ до ЄС залишається метою, задля досягнення якої здійснюється активна діяльність в політичній, правовій, економічній та інших сферах. Довготривала політична криза нашої держави, разом з досить тяжким економічним станом створює значні перепони на євроінтеграційному шляху України. Також існує низка інших факторів, які гальмують інтеграційні процеси, такі як: збройний конфлікт на сході; проблема внутрішньо переміщених осіб;

важкий процес ратифікації Угоди про Асоціацію; політичний та економічний тиск з боку сусідньої держави та інші. Важливим є те, що європейський вибір України не є спонтанним рішенням. Наша держава стала на шлях євроінтеграції вже після розпаду Радянського Союзу, зробивши вибір на користь європейських демократичних цінностей та свобод. Досвід більшості східноєвропейських держав вказує на те, що простого та доступного способу вступу до ЄС не існує. Це важкий і довгий шлях, половина якого вже позаду. Подолавши всі перепони та труднощі Україна зможе досягнути стабільності в усіх сферах суспільного життя.

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною та європейським Союзом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344
2. Про схвалення Рекомендації Ради асоціації між Україною та ЄС про імплементацію Порядку денного асоціації між Україною та ЄС : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 березня 2015 р. №207-р [On Approval of the Recommendations of the Association Council between Ukraine and the EU on the Implementation of the Association Agenda between Ukraine and the EU : Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 13, 2015 No.207-p]. Available at: http://www.kmu.gov.ua/kmu/document/248046005/st06978%20UA_15-1%20final.pdf.
3. Кривоногова А. В. Історія Української євроінтеграції: відносини між Україною та ЄС // Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики : зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р. – Харків, 2016. – С. 386–391.
4. Пшенкина І. О. Європейський Союз та Україна в умовах сьогоднішнього // Актуальні проблеми сучасного міжнародного права : зб. наук. ст. за матеріалами І Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М. В. Яновського і В. С. Семенова, Харків, 27 листоп. 2015 р. : у 2 ч. – Харків, 2015. – Ч. 2. – С. 351–353.
5. Савчук К. Ю. Плюси та мінуси євроінтеграції України // Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики : зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р. – Харків, 2016. – С. 467–472.
6. Трагнюк О. Я. Адаптація права України до права ЄС як складова механізму євроінтеграції // Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 10. – Х. : Право, 2005. – С. 139–141.

Науковий керівник: Донець А. А., к.ю.н., асистент кафедри міжнародного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого